

1. Грушевський М. Історія України-Руси. – Т. VII. – К., 1995.
2. Сумцов М. Слобожанщина: Історико-етнографічна розвідка. – Х., 1918.
3. Вовк Х. Студії з української етнографії та антропології. – К., 1995.
4. Прокопович П. Избранные статьи по пчеловодству. – М., 1960.
5. Ветвицкий Н. Сокращенная наука практического пчеловодства. – С. Пб., 1846.
6. Шимановський В. Пасека при народній школі. – С. Пб., 1908.
7. Дернов М. Колодное пчеловодство. Руководство к правильному ведению пчел в неразорных ульях. – Петроград, 1917.
8. Кукурудза П. Короткий підручник пчеларства. – Ужгород, 1925.
9. Павличенко Т. Як перегнати пчолы з коша до рамового вулика. – Ужгород, 1926.
10. Лахно І. Про бджіл. Додаток до № 25 часописі “Хуторяни”. – Полтава, 1906.
11. Юрченко Т. Короткий нарис історії українського пасічництва. – Прилуки, 1926.
12. Бондарчук Л., Соломаха Г. Вулики. Історія створення та різні системи. – К., 1998.
13. Поліщук В. Бджільництво. – Л., 2001.
14. Нечуй-Левицький І. Старосвітські батюшки та матушки. Твори в 2 х томах. – Т. 2. – К., 1977.
15. Грінченко Б. Під тихими вербами. – К., 1970.
16. Таланчук О. 100 найвідоміших образів української міфології. – К., 2002.
17. Скуратівський В. Свят вечір. – К., 1994.
18. Скуратівський В. На крилах храму – К., 1998.
19. Яворницький М. “Нарис історії країни”. – К., 1957.

ПРОБЛЕМИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ГЕНОФОНДУ УКРАЇНЦІВ

Анатолій Потопальський, Лариса Юркевич (м. Київ)

Як відомо, Україна вступила в епоху своєї незалежності в найруйнівніший період своєї історії – коли в мирний час, без війни, без загального голодомору різко скорочувалася кількість населення, що підтверджено переписом населення, проведеним у 2001 р., коли зменшувалася народжуваність дітей, а кількість хворих на туберкульоз, СНІД, онкозахворювання – збільшувалася. При цьому різко зросла кількість новонароджених з порушеннями фізичного й психологічного розвитку, що є наслідком поширення наркоманії та алкоголізму. Значну роль відіграють також наслідки Чорнобильської та інших техногенних катастроф.

Виходячи з цього, треба дбати не лише про зростання економіки нашої держави, про збереження пам'яток культури й історії, а й про оздоровлення людей та навколишнього середовища.

Новий науковий напрям молекулярно-генетичного оздоровлення людини і довкілля створено в Інституті молекулярної біології і генетики Національної Академії наук України (ІМБіГ НАНУ) та в Інституті оздоровлення і відродження народів України (ІОВНУ) під керівництвом А. Потопальського, якого в 1966 р. було обрано в США Людиною року і життєопис якого внесено до списку 500 визнаних

лідерів світу, а в 2004 р. представлено разом із двома колегами на здобуття Нобелівської премії. А. Потопальським розроблено новий науковий напрям планомірного покращення структури природних біологічно активних речовин (алкалоїдів, амінокислот, біогенних амінів, носіїв спадкової інформації – нуклеїнових кислот) з одержанням препаратів, які на молекулярному і генетичному рівнях оздоровлюють людину і довкілля.

Співробітниками ІОВНУ та ІМБіГ НАНУ отримані оригінальні препарати з протипухлинною, противірусною, протибактеріальною, імунорегулювальною та протирадіаційною дією. Це такі препарати як "Амітозин", "Ізатизон" та ін. Вони захищені авторськими свідоцтвами та патентами. Розроблено способи використання їх впливу на біологічні процеси в медицині, ветеринарії та сільському господарстві. Створені й інші аналоги цих препаратів.

Державним Департаментом ветеринарної медицини затверджено постанову на застосування ізатизону як комплексного, противірусного, антибактеріального, антигрибкового й імунomodулювального препарату, який має широкий спектр дії, забезпечуючи високий лікувально-профілактичний, протизапальний і антигістамінний ефекти, підвищує резистентність організму всіх видів тварин, птахів і комах (шовкопрядів, бджіл). Бджолярі України широко користуються нашим препаратом. У захваті від ізатизону і власники домашніх улюбленців – папуг, котів, собак.

Нашим колективом створено препарат "Дивостим", який підвищує продуктивність рослин, комах, риб, птахів на 20–40 %.

Завдяки розробленому нами способу безвекторної передачі спадкової інформації від рослин-донорів з певними ознаками до рослин-реципієнтів, які цих ознак не мають, за допомогою алкілованих екзогенних ДНК, носіїв спадкової інформації, нами створені нові форми і сорти зернових, баштанних і лікарських рослин, які можуть

широко використовуватися для оздоровлення людського організму та навколишнього середовища. Наприклад, за допомогою ДНК, виділеної з кавуна, який має ознаку високої цукристості, передано цю ознаку звичайному гарбузові. Шляхом доборів і селекційної доробки отримано високоцукристу форму гарбуза, який ми назвали "Кавбуз Здоров'яга". Цей сорт успішно пройшов Державне сортовипробування і занесений у Державний реєстр сортів України 1. Велику практичну допомогу в проведенні авторських сортовипробувань нам надав Державний музей народної архітектури і побуту України.

Об'єднуючи характерні властивості батьківських форм (гарбуза і кавуна) "Кавбуз Здоров'яга" дає високі врожаї, що на 20-30 % вищі від вихідних форм. Він має до 20 % цукрів, великий вміст бета-каротину, пектинових речовин та харчові волокна, які з'єднуються з токсинами та солями важких металів, виводять їх з організму людини. Його використовують як харчову, кормову та дієтичну культуру.

Експериментами встановлено, що вживаючи щодня 100 г сирової маси кавбуза можна ввести в організм людини 20 мг бетакаротину, а якщо вживати 500 г такої маси, то виводиться до 160 мг стронцію. Спільно з інститутом гігієни харчування і фірмою "КЕБОС" розроблені технічні умови для випуску дослідних партій пюре з кавбуза для харчування і оздоровлення дітей, особливо зони Чорнобильської катастрофи.

З насіння кавбуза ми одержуємо цілющу олію "Кавбузол", а також харчовий і оздоровчий продукт із властивостями ентеросорбента "Кавбузсорб".

ІОВНУ неодноразово брав участь у виставках, конкурсах фармацевтичних препаратів, лікувальних засобів та продуктів харчування, що сприяють виведенню радіонуклідів з організму людини та її оздоровленню, організованою Асоціацією "Допомога роди-

нам Чорнобиля". За представлені засоби оздоровлення людей інститут отримав Пам'ятні грамоти та диплом на "Кавбуз Здоров'яга" і лікувально-профілактичні вироби з нього. За останні роки видано дві книжки про кавбуз-2, в яких розповідається про цю диворослину, агротехніку її вирощування та наведено численні рецепти для оздоровлення людського організму.

На основі розробленого нами способу зміни спадкової інформації у рослин створені нові форми й сорти таких зернових культур як пшениця, жито, просо, ячмінь, амарант.

Так, сорт озимого жита "Древлянське" відрізняється від звичайних сортів, які вирощуються в Україні, більшою врожайністю, зерно містить більше білків, клітковини, вітамінів групи В, Є, завдяки збільшеній удвічі кількості хромосом в геномному наборі в порівнянні зі звичайним диплоїдним житом. Крім того цей сорт жита стійкий до вилягання й основна його особливість у тому, що для отримання високого врожаю він не потребує підживлення мінеральними азотними добривами, які забруднюють довкілля. Вирощуючи таке жито, можна оздоровити довкілля.

Цей сорт успішно пройшов Державне сортовипробування і занесений до Державного реєстру сортів України, але ніхто його не замовляє.

І знову в авторських випробуваннях велику практичну допомогу нам надавав Державний музей народної архітектури та побуту України.

У нас є ще кілька сортів жита: "Славутич М-1", яре жито "Світанок", "Житнях", які з великим успіхом можна використовувати для оздоровлення людини і довкілля.

Взагалі вирощуванню жита зараз незаслужено мало приділяється уваги в Україні. Раніше воно було мірою життя, бо годувало всіх знедолених і бідних, а фунт житнього хліба коштував 1 копійку. Це означає, що люди не були голодні. Навіть була приказка: "Не кланяюсь багачу, своє жито молочу". А цінність житнього зерна і хліба

більша, ніж пшеничного, бо в ньому багато незамінних жирних кислот, яких немає в пшеничному. Жито дуже цінне для оздоровлення людського організму. На жаль, в Україні лише поодинокі фермери вирощують жито.

В ІОВНУ створені і посухостійкі та солестійкі форми вівса, проса, кукурудзи, чумизи, сорго й інших рослин, які дозволяють використовувати засолені ґрунти й обмежити використання води для поливу, що попередить їх подальше засолення.

Підтверджують такий висновок томати сорту "Український солестійкий", які здатні давати високі врожаї на різко засолених ґрунтах. Вони витримують засолення ґрунту морською сіллю в 2,5 %, а також засолення хлоридними й сульфатними солями. Такі томати можна вирощувати на ґрунтах після меліоративних робіт. Цей сорт реєструється Держсортоспекцією.

В ІОВНУ створено й нові форми та сорти лікарських рослин, таких як ехінацея пурпурова "Поліська красуня", синюха "Поліська блакить", молекулярний гібрид нагідок і айстри – нагайстра, дивосил, лаконіс, живокіст, шавлія та ін.

Ехінацея пурпурова в дикому стані в Україні не трапляється. Але вона успішно акліматизована і окультурена. Першим в Україні створено новий сорт "Принцеса", що вирощується в інституті лікарських рослин (м. Лубни). Сорт нашої селекції "Поліська красуня" має більшу врожайність лікарської сировини та більше дієвих речовин, ніж сорт "Принцеса". А ехінацея – це ціла "аптека", яка містить 22 мікроелементи та інші цінні речовини, що підвищують імунну систему організму, вбивають смертельні віруси й мікроорганізми. Цей сорт також перебуває в стадії держреєстрації.

Нами розроблено рекомендації для використання ехінацеї в оздоровленні та застосуванні її в трав'яних композиціях і напоях з імунорегулювальною дією та властивостями дезінтоксикації, що сприяють виведенню з організму токсичних речовин та радіонук-

лідів, придатних для масового оздоровлення населення, включаючи дітей і працівників шкідливих виробництв (це чаї "Бадьорість", "Спокій", напої "Молодість", "Будьмо здорові").

Невтомний ентузіаст впровадження ехінацеї в Україні Самородов В. М. з Полтавської сільськогосподарської академії неодноразово організовував міжнародні наукові конференції з вирощування та вивчення властивостей цієї рослини. В цих конференціях і ми постійно беремо участь.

Для запобігання й лікування злоякісних і доброякісних пухлин розроблені фіточаї, які з 2005 р. виготовляються ЗАТ "Ліктрави" (м. Житомир).

Ми співпрацюємо з екологічними шкільними клубами, зокрема, з екологічним клубом Сторожинецького р-ну, Кам'янець-Подільської обл. Діти вирощують лікарські рослини нашої селекції, зокрема ехінацею, яку вони використовують для оздоровлення всіх учнів школи, та роздають насіння в кожну хату, щоб люди мали лікарські засоби для оздоровлення. Співпрацюємо також із школярами "Малої Академії" міста Києва, благодійними фондами, громадськими організаціями та монастирями.

Наші розробки захищені 60 ма авторськими свідоцтвами СРСР, 12 ма патентами зарубіжних країн, 4 ма патентами України.

На жаль, наш колектив нечисленний, а успішна реалізація цих розробок вимагає додаткових інвестицій. Тому й звертаємося до всіх небайдужих громадян, керівників установ, меценатів, однодумців в Україні і в інших державах: об'єднувати зусилля у справі оздоровлення людини і навколишньої природи в окремих зонах екологічної біди і всієї планети Земля! З цією метою у травні 2005 р. проведе-

но міжнародний науково-практичний форум "Молекулярно-генетичне оздоровлення людини і довкілля". Тільки так, об'єднуючи зусилля, можемо сподіватися на виживання і збереження всього живого на нашій планеті.

¹ Свідоцтво про Державну реєстрацію № 05119 на сорт гарбуза кормового "Кавбуз Здоров'яга" / Потопальський А. І. – Заявка № 99102002 від 12 лютого 2003 р.

² Потопальський А. Нові перспективні форми і сорти рослин, одержані за допомогою модифікованих нуклеїнових кислот // "Фактори експериментальної еволюції організмів" (Зб. наук. праць). – К., 2003. – С. 359-365; Потопальський А., Юркевич Л., Волощук Т., Заика Л., Болсунова О., Задорожний Б., Воробьева И. Полесская красавица – новый перспективный сорт эхинацеи пурпурной // Материалы Международной научной конференции. – Полтава. – 7-11 июля 2003 г. – С. 83-88.

Література

1. Потопальський А., Юркевич Л. Новий сорт озимого тетраплоїдного жита, створений із використанням модифікованих екзогенних нуклеїнових кислот // Матеріали 12-ї міжнародної наукової конференції "Вивчення онтогенезу рослин природних і культурних флор у ботанічних закладах і дендропарках Європі". – Полтава. – 25-27 вересня 2002 р. – С. 259-260.

2. Потопальський А., Юркевич Л., Воробйова І. Кавбуз – найбільша у світі цілюща ягода. – Вінниця, 2004.

3. А. с. на сорт рослин № 406 Жито озиме Древлянське /Потопальський А. І., Юркевич Л. Н., Литовченко М. П. – заявка № 248808 від 12 серпня 1993 р. Зареєстровано в Реєстрі сортів рослин України в 1997 р.